صفحه‌آرا: مهرداد هاشمیان

اینفوگرافیک

حذف ۷۰درصد آمریکایی‌ها از بازار مسکن

بحران استطاعت خرید مسکن در آمریکا باوجود برخی بهبودها در بازار املاک همچنان ادامه دارد و نرخ بالای وام مسکن، قیمت خانه‌ها و کمبود عرضه، بخش بزرگی از متقاضیان را از بازار خارج کرده است.براساس تحلیل منتشرشده در رویترز، تورستن اسلوک، اقتصاددان ارشد شرکت مدیریت سرمایه آپولو برآورد کرده است با فرض نرخ وام مسکن ۶/۵ درصدی و پیش‌پرداخت ۱۰ درصدی، نزدیک به ۷۰ درصد خانوارهای آمریکایی توان خرید خانه متوسط در این کشور با ارزش حدود ۴۰۰ هزار دلار را ندارند.

میزگرد اقتصادی

علل ناکامی صنعت لوازم خانگی

کارشناسان معتقدند ساماندهی واردات لوازم خانگی، اصلاح ساختار تولید و افزایش کیفیت محصولات داخلی باید همزمان دنبال شود. در برنامه «دست‌به‌نقد» تلویزیون همشهری با حضور جعفر قادری، نماینده مجلس و عضو کمیسیون اقتصادی، احسان‌فدایی، کارشناس صنعت و فرزین جعفرزاده، کارشناس مرکز پژوهش‌های مجلس در این باره بحث و تبادل‌نظر شد.

سقوط ظرفیت تولید از ۱۴۰۴

احسان فدایی با اشاره به سابقه ممنوعیت واردات لوازم خانگی گفت: این ممنوعیت در سال ۱۳۹۷ و با هدف حمایت از تولید داخلی اعمال شد. پس از خروج آمریکا از برجام در اردیبهشت ۱۳۹۸ نیز شرکت‌های ال‌جی و سامسونگ فعالیت رسمی خود را در ایران متوقف کردند و از آن زمان واردات رسمی و شرکتی این دو برند و بوش متوقف است، هرچند محصولات آنها همچنان از مسیرهای مختلف در بازار حضور دارد. او افزود: تولید لوازم خانگی از ۹/۷ میلیون دستگاه در سال ۱۳۹۷ به ۱۹/۳ میلیون دستگاه در سال ۱۴۰۳ رسید، اما در سال ۱۴۰۴ تولیداین محصولات به‌دلیل عواملی مانند شرایط جنگی، اختلال در تأمین مواد اولیه، قطعی برق، رکود تقاضا، مشکلات ارزی و کمبود نقدینگی کاهش یافت.

اولویت با مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای

جعفر قادری، نماینده مجلس و عضو کمیسیون اقتصادی نیز در ارتباط تلفنی با برنامه با تأکید بر ضرورت مدیریت منابع ارزی گفت: در شرایط فعلی، بهتر است به‌جای اختصاص ارز به واردات محصولات نهایی، مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای مورد نیاز تولیدکنندگان داخلی در اولویت قرار بگیرد تا صنعت بتواند به فعالیت خود ادامه دهد. او افزود: کشور با محدودیت منابع ارزی مواجه است و تولیدکنندگان داخلی نیز مشکلات جدی دارند؛ بنابراین واردات کالای نهایی نباید بدون توجه به شرایط تولید انجام شود. در صورت عادی شدن شرایط و مجاز شدن واردات، می‌توان سازوکاری تعریف کرد که درآمد حاصل از آن برای حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و ارتقای دانش فنی و فناوری تولیدکنندگان داخلی به کار گرفته شود.

برنامه ناکام توسعه صنعتی با وجود ممنوعیت واردات

فدایی با بیان اینکه ممنوعیت واردات در سال ۱۳۹۷ نتیجه برنامه جامع توسعه صنعتی نبود، گفت: خروج آمریکا از برجام و بروز شوک ارزی باعث شد واردات حدود ۱۲۰۰ تا ۱۳۰۰قلم کالا، ازجمله لوازم خانگی ممنوع شود.این شرایط به‌صورت ناخواسته فضایی برای رشد تولیدات داخلی ایجاد کرد، اما افزایش تعداد واحدها به‌معنای شکل‌گیری یک صنعت منسجم و رقابت‌پذیر نیست. بخشی از تولیدکنندگان در این سال‌ها رشد کمی و کیفی داشته‌اند و توانسته‌اند عمق ساخت داخل و کیفیت محصولات خود را افزایش دهند، با این حال ظرفیت‌های متعدد و پراکنده، بهره‌وری پایین و سهم اندک بسیاری از واحدها از بازار نشان می‌دهد که ساختار صنعت نیازمند اصلاح است.

ضرورت اصلاح سیاست‌های تولید و واردات

فرزین جعفرزاده، کارشناس مرکز پژوهش‌های مجلس نیز با تأکید بر ضرورت نگاه کلان به سیاست‌های وارداتی گفت: ممکن است درباره سهم واقعی کولبری در واردات لوازم خانگی و میزان ارز مصرف‌شده در این مسیر اختلاف‌نظر وجود داشته باشد، اما تصمیم‌گیری باید براساس اولویت‌های ارزی و اهداف صنعتی کشور انجام شود. در شرایط جنگ اقتصادی، منابع ارزی باید به سمت نیازهای اساسی، ازجمله غذا و دارو هدایت شود. در بخش صنعت نیز لازم است از تولیدکنندگانی حمایت شود که ظرفیت واقعی دارند و می‌توانند عمق ساخت داخل را افزایش دهند. با این حال، حمایت از تولید نباید به‌معنای صرف‌نظر کردن از مطالبه کیفیت، خدمات پس از فروش و رقابت‌پذیری باشد.

۹۰۰۰ همت

بنا بر اعلام بانک مرکزی، شبکه بانکی در ۷ماه گذشته، بیش از ۹هزار و ۲۴۱همت تسهیلات پرداخت کرده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۶۵/۹درصد افزایش دارد. ۲هزار همت از این تسهیلات به‌علاوه ۷۲/۷همت تسهیلات پرداختی در قالب کارت، به مصرف‌کنندگان نهایی (خانوار) تعلق گرفته است.

عدد خبر

۴ همت

شهرام ملکی، مدیرعامل شرکت عمران شهرهای جدید از برنامه‌ریزی برای تأمین حدود ۴هزار میلیارد تومان منابع مالی برای تزریق به پروژه‌های ۷هزار متقاضی دهک‌های یک تا ۴ که بیش از ۷۰درصد پیشرفت فیزیکی دارند، خبر داد. سازوکار اجرایی این موضوع نیز فراهم شده است.

زلزله تریلیون دلاری در وال‌استریت

نگرانی از آینده هوش مصنوعی، جنگ علیه ایران و افزایش ریسک‌های اقتصادی بازارهای سهام جهان را با نزول بی‌سابقه مواجه کرد

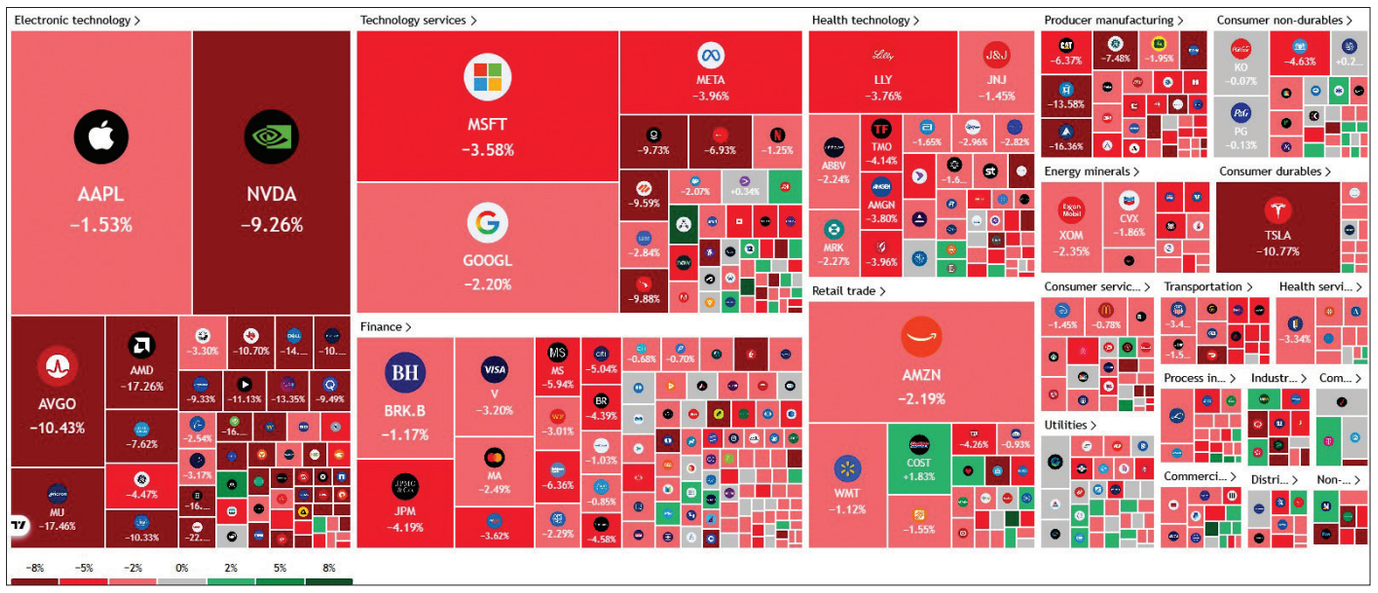
گزارش

بهزاد رنجبر | روزنامه‌نگار |

وال‌استریت فقط یک روز پس از استقبال از نتایج انتخابات آمریکا، با سقوطی تاریخی مواجه شد و نزدیک به ۵/۴تریلیون دلار از ارزش خود را از دست داد؛ نزولی که به بورس‌های جهان سرایت کرد و نگرانی‌ها درباره آینده هوش مصنوعی، اقتصاد آمریکا و پیامدهای جنگ با ایران را افزایش داد.

روز پنجشنبه، یک روز بعد از مشخص‌شدن نتایج انتخابات آمریکا بیش از ۲/۹تریلیون دلار از ارزش بورس نیویورک و ۲/۵تریلیون دلار از ارزش بورس نزدک کاسته شد. این بزرگ‌ترین سقوط در تاریخ بازار سرمایه آمریکا محسوب می‌شود. این ریزش در شرایطی اتفاق افتاد که بازار سهام آمریکا روز چهارشنبه، پس از پیروزی گسترده دمکرات‌ها در انتخابات میان‌دوره‌ای و تصاحب اکثریت مجلس نمایندگان و سنا، رشد قابل توجهی را تجربه کرده بود. شدت نزول و فشار فروش در وال‌استریت به حدی بود که بلافاصله موج ترس و وحشت به سایر بازارهای جهانی نیز سرایت کرد و بازارهای سهام در آسیا و اروپا هم با کاهش مواجه شدند؛ به‌طوری که بورس کره‌جنوبی ۶درصد، ژاپن ۶درصد، تایوان ۴/۵درصد، سنگاپور ۲/۶ درصد چین ۲/۵درصد و هنگ‌کنگ ۱/۲درصد افت کردند در اروپا نیز بورس فرانکفورت آلمان ۲/۱درصد، انگلیس ۲درصد، فرانسه ۱/۶درصد، اسپانیا ۱/۲درصد و ایتالیا یک درصد کاهش یافت.

بیشترین فشار متوجه شرکت‌های تولیدکننده تراشه و تجهیزات مراکز داده بود؛ شرکت‌هایی که بخش مهمی از رشد ارزش سهامشان به ادامه سرمایه‌گذاری جهانی در هوش مصنوعی وابسته است.

انتخابات؛ صعود یک‌روزه و سقوط روز بعد

واکنش وال‌استریت به نتایج انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا ابتدا مثبت بود. چهارشنبه ۴ نوامبر، یک روز پس از پیروزی دمکرات‌ها و تصاحب اکثریت هر دو مجلس کنگره، شاخص داوجونز ۳ درصد، اس‌اندپی ۵۰۰ حدود ۱/۶ درصد و نزدک ۱/۴ درصد رشد کردند. کاهش قیمت نفت و امید به افزایش فشار سیاسی برای پایان جنگ ایران نیز به بهبود فضای بازار کمک کرد. اما این خوش‌بینی دوام نداشت. نگرانی درباره پیامدهای پیروزی دمکرات‌ها برای صنعت هوش مصنوعی، به‌ویژه احتمال محدودیت در توسعه مراکز داده، از همان روز نخست بر سهام برخی شرکت‌های این صنعت فشار وارد کرد. در روز پنجشنبه، این نگرانی‌ها با تردید درباره بازده سرمایه‌گذاری‌های سنگین فناوری و گزارش ضعیف فروش کوالکام تشدید شد و موج فروش به سایر بخش‌های بازار سرایت کرد. درنتیجه، تمام رشد روز چهارشنبه بورس آمریکا در معاملات پنجشنبه از بین رفت. این اتفاق نشان داد که بازارها ابتدا از کاهش نااطمینانی سیاسی استقبال کردند، اما در مرحله بعد به پیامدهای احتمالی تغییر سیاستگذاری آمریکا برای یکی از مهم‌ترین موتورهای رشد بورس، یعنی صنعت هوش مصنوعی، واکنش نشان دادند.

جنگ آمریکا و ایران؛ عامل تشدید کننده نا اطمینانی

جنگ آمریکا و اسرائیل با ایران نیز از مسیر بازار انرژی و انتظارات تورمی بر بازارهای جهانی اثر گذاشته است. نگرانی درباره امنیت مسیر انتقال نفت در خلیج‌فارس و احتمال اختلال در عرضه، ریسک تازه‌ای برای اقتصاد جهان ایجاد کرده است. پس از انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا و افزایش امیدها به کاهش تنش‌ها، قیمت نفت در روز چهارشنبه بیش از ۸درصد سقوط کرد. اما گزارش حملات تازه به نفتکش‌ها و نگرانی درباره امنیت انتقال انرژی، در روز پنجشنبه قیمت نفت را دوباره بالا برد. این نوسان نشان می‌دهد بازار هنوز به عادی‌شدن شرایط اطمینان ندارد.

طلا؛ پناهگاه امن با نوسان‌های تازه

طلا در این روزها نوسانات قابل توجهی داشته است. قیمت جهانی این فلز پس از رسیدن به حدود ۳۸۷۰دلار در پایان اکتبر، با تضعیف دلار و کاهش بازده اوراق خزانه‌داری آمریکا دوباره صعود کرد و در معاملات پنجشنبه به محدوده ۴۱۴۶دلار رسید. با این حال، در معاملات صبح جمعه تا حدود ۴۰۴۴دلار کاهش یافت. رفتار طلا نشان می‌دهد که این فلز حتی در روزهای سقوط بورس هم الزاما روندی صعودی و یک‌طرفه ندارد. قیمت آن علاوه بر تقاضای پناهگاه امن، از نرخ بهره، ارزش دلار و انتظارات تورمی تأثیر می‌گیرد.

میزان سقوط بورس‌های جهان

۵/۴ تریلیون دلار
وال استریت

- کره‌جنوبی: ۶/۰۲ درصد
- ژاپن: ۵/۹۶ درصد
- تایوان: ۴/۵ درصد
- سنگاپور: ۲/۶ درصد
- چین (شنژن): ۲/۵۷ درصد
- آلمان: ۲/۱ درصد
- انگلیس: ۲ درصد

میزان افت شرکت‌های وال‌استریت

- سن‌دیسک: ۲۲/۲ درصد
- آسترالبز: ۱۹/۶ درصد
- لومنتون: ۱۸/۶ درصد
- میکرون تکنولوژی: ۱۷/۵ درصد
- وسترن‌دیجیتال: ۱۷/۳ درصد
- ای‌ام‌دی: ۱۷/۲ درصد
- مارول تکنولوژی: ۱۶/۵ درصد
- سیگیت: ۱۶/۲ درصد
- تسلا: ۱۰/۷ درصد
- مایکروسافت: ۳/۵ درصد
- آمازون: ۲/۲ درصد
- اپل: ۱/۵ درصد

نفت؛ نوسان میان امید به توافق و نگرانی از عرضه

بازار نفت در روزهای اخیر به‌شدت تحت تأثیر اخبار جنگ و تحولات سیاسی قرار گرفته است. قیمت نفت برنت پس از افت بیش از ۸درصدی در روز چهارشنبه، در معاملات پنجشنبه ۳/۸۸درصد افزایش یافت و به ۹۸دلار و ۲۹سنت رسید. چشم‌انداز قیمت نفت به تحولات جنگ و امنیت مسیرهای انتقال انرژی وابسته است. کاهش تنش‌ها و بازگشت جریان عادی عرضه می‌تواند قیمت‌ها را پایین بیاورد و در مقابل، تشدید درگیری‌ها و اختلال در انتقال نفت احتمال جهش دوباره قیمت‌ها را افزایش می‌دهد.

فقط هوش مصنوعی مقصر نیست

یکی از مهم‌ترین دلایل ریزش، تردید درباره بازده سرمایه‌گذاری‌های سنگین در هوش مصنوعی است. شرکت‌هایی مانند مایکروسافت، گوگل و آمازون میلیاردها دلار برای ساخت مراکز داده و توسعه زیرساخت‌های هوش مصنوعی هزینه کرده‌اند. اکنون سرمایه‌گذاران می‌پرسند آیا درآمد حاصل از این سرمایه‌گذاری‌ها با هزینه‌های انجام‌شده تناسب دارد؟ اما نگرانی‌ها به این موضوع محدود نیست. ارزش‌گذاری بالای شرکت‌های فناوری، هزینه تأمین مالی و تردید درباره رشد سودآوری این شرکت‌ها، فشار فروش را افزایش داده است. از سوی دیگر، نتایج انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا و نگرانی درباره احتمال سختگیری‌های بیشتر بر ساخت مراکز داده و مصرف انرژی نیز بر سهام فناوری اثر گذاشته است. عملکرد ضعیف‌تر برخی شرکت‌های تراشه‌ساز و خروج سرمایه‌گذاران از معاملات پرریسک نیز به گسترش موج فروش کمک کرد. درواقع، نگرانی از هوش مصنوعی جرقه مهمی بود، اما مجموعه‌ای از عوامل بازار را به سمت اصلاح سوق داد.

وال‌استریت؛ محو شدن ۳تریلیون دلار در یک روز

در معاملات پنجشنبه، شاخص اس‌اندپی ۵۰۰ با افت ۴/۴درصدی به ۷۳۵۳واحد رسید. داوجونز نیز ۱۸۳۳واحد، معادل ۳/۴درصد، کاهش یافت و در سطح ۵۱هزار و ۵۲۳واحد ایستاد. شاخص نزدک که سهم بالایی از شرکت‌های فناوری دارد، با افت ۵/۵درصدی به ۲۴هزار و ۳۱۵واحد رسید. آنطور که آمارها نشان می‌دهد ارزش بازار شرکت‌های حاضر در شاخص اس‌اندپی ۵۰۰ حدود ۲/۹تریلیون دلار و نزدک ۲/۵تریلیون دلار کاهش یافت. بیشترین فشار فروش متوجه شرکت‌های فناوری و فعالان حوزه هوش مصنوعی بود. شاخص شرکت‌های تراشه در مقطعی حدود ۱۱درصد سقوط کرد و در آستانه ثبت شدیدترین افت روزانه خود از مارس ۲۰۲۰ قرار گرفت. سهام شرکت‌های ای‌ام‌دی و میکرون نیز هرکدام حدود ۱۵درصد و سهام انویدیا نزدیک به ۹درصد کاهش یافت. نزدک نیز نسبت به سقف تاریخی خود در اکتبر حدود ۱۲درصد پایین‌تر آمد و وارد محدوده اصلاح قیمتی شد.

پارک‌وی

تخت گاز ایران‌خودرو در جاده گرانی

در حالی ایران‌خودرو بار دیگر درخواست افزایش قیمت محصولات خود را مطرح کرده که عملکرد این خودروساز پس از واگذاری مدیریت به بخش خصوصی، از افزایش تولید و کیفیت حکایت ندارد و افزایش قیمت‌ها به مهم‌ترین دستاورد آن تبدیل شده است.

عماد جعفری، کارشناس صنعت خودرو در گفت‌وگو با برنامه پارک‌وی تلویزیون همشهری، ضمن انتقاد از روند قیمت‌گذاری در ایران‌خودرو، گفت: این شرکت در غیاب نظارت مؤثر دولت، افزایش قیمت را به رویه‌ای تکراری تبدیل کرده و هر بار با عرضه محصولات گران‌شده، زمینه را برای افزایش قیمت بعدی فراهم می‌کند.

جعفری ادامه داد: اتفاقی که امروز در صنعت خودرو رخ می‌دهد، سناریوی تکراری سال‌های گذشته است. دولت سال‌ها به بهانه حمایت از تولید داخل، از جیب مردم به این صنعت پول تزریق کرد و زیان خودروسازان را پوشش داد؛ در مقابل نیز اجازه نداد مصرف‌کنندگان به‌خودروهای باکیفیت روز دنیا دسترسی داشته باشند.

او افزود: اکنون که مدیریت ایران‌خودرو به بخش خصوصی واگذار شده، نه افزایش تولیدی اتفاق افتاده، نه کیفیت محصولات بهبود یافته و نه دستاورد قابل توجه دیگری دیده می‌شود. تنها اتفاق مستمر، افزایش قیمت خودروهاست. این شرکت هر بار محصولات خود را با افزایش قیمت به بازار عرضه می‌کند و پس از مدتی دوباره درخواست افزایش قیمت می‌دهد. در شرایط فعلی نیز زمزمه افزایش ۵۵درصدی قیمت‌ها مطرح شده است.

حمایت دولت از گرانی به‌جای نظارت

این کارشناس صنعت خودرو با انتقاد از عملکرد دولت در برابر افزایش قیمت‌ها گفت: دولت نه‌تنها در این مدت مانع ادامه این روند نشده، بلکه با برخی تصمیم‌های خود به آن کمک کرده است. یکی از نمونه‌های اخیر، توقف واردات خودرو به بهانه تأمین ارز است؛ بهانه‌ای که پیش‌تر نیز در دولت حسن روحانی برای محدودکردن واردات مطرح می‌شد.

جعفری ادامه داد: امروز دیگر حتی نمی‌توان از حمایت از تولید داخل به‌عنوان توجیه این سیاست‌ها سخن گفت، چراکه تولید داخلی نیز با کاهش همراه شده است. در شرایطی که به بهانه جنگ و محدودیت‌های ارزی، واردات خودرو هم متوقف شده، بازار با افزایش شدید قیمت‌ها مواجه است و ایران‌خودرو نیز از همین وضعیت برای پیشبرد سیاست‌های قیمتی خود استفاده می‌کند.

او درباره واکنش‌های مقطعی نهادهای نظارتی به افزایش قیمت‌ها اظهار کرد: ممکن است پس از اعلام افزایش قیمت، اخباری درباره مخالفت دولت، سازمان حمایت یا شورای رقابت منتشر شود، اما این واکنش‌ها معمولاً چند روز بیشتر دوام ندارد. فروش برای مدتی متوقف می‌شود و سپس خودروها با همان قیمت‌های افزایش‌یافته به بازار عرضه می‌شوند.

جعفری با اشاره به وعده برخورد قضایی با متخلفان افزایش قیمت خودرو افزود: پیش‌تر در گفت‌وگو با رئیس کمیسیون قضایی مجلس این سؤال را مطرح کردم که مردم تا چه زمانی باید هزینه قانون نادرست حمایت از تولید داخل را بپردازند. او تأکید کرد اجازه افزایش قیمت غیرقانونی داده نمی‌شود و متخلفان را دادگاهی خواهند کرد، اما از آن زمان تاکنون افزایش قیمت‌ها ادامه داشته و برخورد مؤثری هم دیده نشده است. آنچه در این میان از بین رفته، حق مصرف‌کنندگان و اعتماد عمومی است.

تکرار تجربه ممنوعیت واردات

این کارشناس صنعت خودرو با اشاره به تجربه ممنوعیت واردات از سال ۱۳۹۷ گفت: در آن مقطع نیز واردات به بهانه ارزبری و حمایت از تولید داخل متوقف شد. اکنون پرونده‌های مربوط به تخصیص ارز و تخلفات احتمالی آن دوره در حال آشکارشدن است و برخی نمایندگان مجلس و رسانه‌ها نیز درباره ابعاد این موضوع صحبت می‌کنند. با این حال، همان سیاست‌ها دوباره در حال تکرار است.

او با انتقاد از روند واگذاری خودروسازان به بخش خصوصی افزود: سال‌ها گفته می‌شد ایران‌خودرو و سایپا به‌دلیل زیان‌ده‌بودن باید به بخش خصوصی واگذار شوند تا وضعیت مدیریت آنها اصلاح شود؛ اما نتیجه واگذاری ایران‌خودرو نه بهبود عملکرد، بلکه تشدید فشار بر مصرف‌کنندگان بوده است. اکنون نیز همین جریان خواستار افزایش تعرفه واردات و محدودیت بیشتر ورود خودروهای خارجی است.

جعفری با اشاره به پیگیری برخی شکایت‌ها برای محدودکردن واردات خودرو از مناطق آزاد گفت: ابتدا خواستار توقف واردات می‌شوند و بعداز آن نیز برای افزایش تعرفه‌ها اقدام می‌کنند. این پرسش جدی وجود دارد که حمایت از این صنعت تا کجا باید ادامه پیدا کند و چرا هزینه ناکارآمدی آن همچنان از جیب مردم پرداخت می‌شود؟

او در پایان با انتقاد از عملکرد دولت و مسئولان اقتصادی تأکید کرد: اکنون مشخص است که سیاست‌های محدودکننده واردات و وضعیت آشفته‌بازار خودرو به نفع چه گروه‌هایی تمام می‌شود. باوجود کاهش تولید داخلی، همچنان تصمیم‌هایی گرفته می‌شود که نتیجه آن محدودترشدن انتخاب مردم و افزایش قیمت‌هاست. در این میان، ۹۰میلیون ایرانی ناچارند نظاره‌گر تضییع حقوق خود باشند، بی‌آنکه پاسخ روشنی درباره چرایی تداوم این وضعیت دریافت کنند.